

Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

COOPERATION WITH PARENTS IN INCLUSIVE EDUCATION

Nishanova Aziza Mirzakhmadovna
Turan International University

Nizamova Dilfuza
Turan International University

4th-Year Student, Faculty of Humanities and Pedagogy

ANNOTATION: This article examines the pedagogical significance of cooperation with parents in inclusive education. Effective collaboration between parents and educational institutions is analyzed as a key factor in the successful adaptation, socialization, and development of children with special educational needs. The study explores forms of parental involvement, their role in inclusive education, and relevant pedagogical approaches. The findings emphasize the importance of systematic parent–school cooperation in improving the effectiveness of inclusive education.

Keywords: inclusive education, parental cooperation, children with special needs, social adaptation, pedagogical partnership

INKLYUZIV TA'LIMDA OTA –ONALAR BILAN HAMKORLIK

Nishanova Aziza Mirzaxmadovna

Turan International University

Nizamova Dilfuza

Turan International University

Gumanitar Fanlar Va Pedagogika Fakulteti 4-Kurs Talabasi

ANNOTATSIYA: Mazkur maqolada inklyuziv ta'lim jarayonida ota-onalar bilan hamkorlikning pedagogik ahamiyati yoritilgan. Ota-onalar va ta'lim muassasasi o'rtasidagi samarali hamkorlik imkoniyati cheklangan bolalarning ta'lim jarayoniga muvaffaqiyatli moslashuvi, ijtimoiylashuvi va rivojlanishida muhim omil sifatida tahlil qilinadi. Tadqiqotda ota-onalar bilan hamkorlik shakllari, ularning inklyuziv ta'limdagi roli hamda pedagogik yondashuvlar ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari inklyuziv ta'lim samaradorligini oshirishda ota-onalar bilan tizimli hamkorlik zarurligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: inklyuziv ta'lim, ota-onalar bilan hamkorlik, imkoniyati cheklangan bolalar, ijtimoiy moslashuv, pedagogik hamkorlik

ANNOTATION: This article examines the pedagogical significance of cooperation with parents in inclusive education. Effective collaboration between parents and educational institutions is analyzed as a key factor in the successful adaptation, socialization, and development of children with special educational needs. The study explores forms of parental involvement, their role in inclusive education, and relevant pedagogical approaches. The findings emphasize the importance of systematic parent–school cooperation in improving the effectiveness of inclusive education.

Keywords: inclusive education, parental cooperation, children with special needs, social adaptation, pedagogical partnership

Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

KIRISH

Bugungi kunda inklyuziv ta'limni rivojlantirish ta'lim siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Inklyuziv ta'lim barcha bolalar, jumladan, imkoniyati cheklangan bolalarning teng ta'lim olish huquqini ta'minlashga qaratilgan bo'lib, bu jarayonda ota-onalar bilan hamkorlik muhim ahamiyat kasb etadi. Ota-onalarning ta'lim jarayonida faol ishtiroki bolalarning muvaffaqiyatli rivojlanishida muhim omil hisoblanadi.

Inklyuziv ta'lim sharoitida ta'lim muassasasi va oila o'rtasidagi hamkorlik pedagogik jarayonning ajralmas qismi bo'lib, bolalarning psixologik holatini qo'llab-quvvatlash, individual ehtiyojlarini inobatga olish va ijtimoiy moslashuvini ta'minlashga xizmat qiladi. Shu sababli, inklyuziv ta'limda ota-onalar bilan samarali hamkorlikni yo'lga qo'yish dolzarb masala hisoblanadi.

ASOSIY QISM

Inklyuziv ta'limda ota-onalarning o'rni

Inklyuziv ta'lim jarayonida ota-onalar bolaning rivojlanishidagi eng muhim hamkorlardan biri hisoblanadi. Ota-onalar farzandining individual xususiyatlari, ehtiyojlari va imkoniyatlari haqida to'liq ma'lumotga ega bo'lib, pedagoglarga muhim tavsiyalar bera oladi. Ularning ta'lim jarayonidagi faolligi bolaning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi.

Ota-onalar bilan hamkorlik shakllari

Inklyuziv ta'lim muassasalarida ota-onalar bilan hamkorlik turli shakllarda amalga oshiriladi: individual suhbatlar, treninglar, seminarlar, ota-onalar yig'ilishlari va maslahatlar. Ushbu shakllar ota-onalarning pedagogik savodxonligini oshirishga, inklyuziv ta'lim mohiyatini to'g'ri tushunishga xizmat qiladi.

Hamkorlikning pedagogik samaradorligi

Ota-onalar bilan samarali hamkorlik o'rnatilgan ta'lim muassasalarida bolalarning ta'lim natijalari va ijtimoiy moslashuvi yuqori bo'ladi. Hamkorlik jarayoni bolalarning individual rivojlanish dasturlarini ishlab chiqish va amalga oshirishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, inklyuziv muhitni shakllantirishga yordam beradi.

Inklyuziv ta'lim jarayonida ota-onalar bilan samarali hamkorlikni yo'lga qo'yish muhim pedagogik vazifa hisoblanadi. Chunki alohida ta'lim ehtiyojlariga ega bo'lgan bolalarning ta'lim-tarbiyasida maktab yoki maktabgacha ta'lim muassasasi bilan oila o'rtasidagi uzviy bog'liqlik ijobiy natijalarni ta'minlaydi. Ota-onalar bolaning individual xususiyatlarini eng yaxshi biluvchi shaxslar bo'lib, ularning ta'lim jarayonidagi faol ishtiroki bolaning moslashuvi va rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi.

Inklyuziv ta'limda ota-onalar bilan hamkorlik, avvalo, o'zaro ishonch va ochiq muloqotga asoslanishi lozim. Pedagoglar ota-onalarni bolaning rivojlanish holati, ta'lim yutuqlari va mavjud muammolari haqida muntazam xabardor qilib borishi, ularning fikr va takliflarini inobatga olishi zarur. Bu jarayonda individual suhbatlar, maslahatlar va ota-onalar yig'ilishlari samarali hamkorlikni mustahkamlaydi.

Shuningdek, ota-onalarni inklyuziv ta'limning mohiyati va maqsadlari bilan tanishtirish muhim ahamiyatga ega. Ko'plab ota-onalar inklyuziya haqida yetarli bilimga ega bo'lmagani sababli xavotir yoki noto'g'ri tushunchalarga ega bo'lishi mumkin. Shu bois, seminar-treninglar,

Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

targ'ibot ishlari orqali ularga inklyuziv ta'limning afzalliklari tushuntirilsa, hamkorlik samaradorligi oshadi.

Ota-onalarning ta'lim jarayonida faol ishtirok etishi bolada ijobiy motivatsiyani shakllantiradi. Uy sharoitida pedagoglar tavsiya etgan mashg'ulotlarni bajarish, bolani qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish ta'lim natijalarini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, ota-onalar va pedagoglarning birgalikdagi harakatlari bolaning ijtimoiy moslashuvi va o'ziga bo'lgan ishonchini oshirishga xizmat qiladi.

XULOSA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, inklyuziv ta'lim jarayonida ota-onalar bilan hamkorlik ta'lim samaradorligini oshiruvchi muhim pedagogik omil hisoblanadi. Ota-onalarning faol ishtiroki bolalarning ijtimoiy moslashuvi, psixologik barqarorligi va ta'lim natijalariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa qilib aytganda, inklyuziv ta'limni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun ta'lim muassasalari va ota-onalar o'rtasida tizimli, ochiq va ishonchli hamkorlikni yo'lga qo'yish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Karimova D.K. Inklyuziv ta'lim asoslari. – Toshkent: Fan, 2019. – 180 b. – 55–62-betlar.
2. Raxmonova N.Sh. Maxsus pedagogika va inklyuziv ta'lim. – Toshkent: O'qituvchi, 2020. – 200 b. – 88–94-betlar.
3. Ismoilova M.A. Oila va ta'lim muassasasi hamkorligi. – Toshkent: Ma'naviyat, 2018. – 150 b. – 101–106-betlar.

Internet manbalar:

4. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi rasmiy sayti: www.edu.uz
5. UNESCO – Inclusive Education: www.unesco.org
6. UNICEF – Inclusive Education Resources: www.unicef.org